

ДИСЦИПЛІНА «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ»

Анотація. Експериментальна філософія є новітньою філософською дисципліною, чи, радше напроямом, в якому інтегруються традиційна тематика теоретичних і практичних філософських дисциплін та методологія психології і когнітивних наук. Правомірність експериментальної філософії як самостійного окремого дослідницького напрояму чи філософської дисципліни продовжує бути предметом обговорень і часто заперечується. Проте, багато філософів працюють в межах цього напрояму без уваги до потреби обґрунтуванні статусу цього дослідницького поля.

В експериментальній філософії розрізняють принаймні три дослідницьких сфери. По-перше, негативна програма в експериментальній філософії критично спрямована проти традиційного розуміння ролі інтуїції в філософських розбудовах. Інтуїції критикуються як ненадійний дослідницький засіб, інтуїції різняться в різних людей за різних епох і в контекстах інших особливостей (гендерних, етнічних, емоційних). По-друге, варто виокремлювати дослідження, в яких унаслідкується традиційна проблематика аналітичної традиції філософії 20 ст., а саме в них увага фокусується на когнітивних процесах, які є гіпотетичними джерелами продукування інтуїцій щодо свободи волі, епістемологічних проблем (зокрема теорій знання, кавзальності і ін.). По-третє, дослідження людських думок і почуттів як таких. Останні є вкрай міждисциплінарними, адже залучають різноманітні наукові проекти, зокрема з моральної психології, нейронаук, лінгвістики.

Експериментальній філософії притаманний метафілософський характер, адже йдеться про переосмислення чинності методології філософських досліджень (що не обмежується тільки інтуїціями, зокрема про свободу волі, моральними чи епістемологічними) і залучення інших наукових експериментальних методологічних настанов.

З іншого боку, стосунок між такими новітніми напроямами філософії, як практична філософія, прикладна (застосовна) філософія, експериментальна філософія залишається непрозорим.

Серед основних авторів, доробок яких є наріжною джерельною базою експериментальної філософії, варто згадати: Дж. Принца (J. Prinz), Е. Соса (E. Sosa), Дж. Ноб (J. Knobe) та ін.

Мета навчальної дисципліни: надання знань та ознайомлення аспірантів (з подальшим самостійним обмірковуванням) з основними концептами, проблемами, теоретико-методологічними підходами і стратегіями сучасної експериментальної філософії. Особливий акцент зроблений на роз'ясненні місця й значення експериментальної філософії серед інших сучасних філософських напроямів і дисциплін. Розглядаються особливості альтернативних концептуальних підходів та позицій.

Попередні вимоги:

Аспірант має знати: мати концептуальні знання з теоретичної і практичної філософії; знання історико-філософських концепцій, основні варіанти розв'язання філософських проблем; основні спрямування філософських досліджень сьогодення на тлі загальної кризи модерного світоставлення.

Аспірант має вміти: здійснювати аналітичну роботу; збирати та інтерпретувати наукову інформацію, обробляючи основну літературу з практичної і теоретичної філософії, ставити загальні цілі і основні завдання філософських досліджень; проводити аналіз і надавати аргументацію філософських підходів.

Основні теми:

Тема 1. Історія виникнення і становлення експериментальної філософії.

Тема 2. Негативна програма експериментальної філософії.

Тема 3. Свобода волі і моральна відповідальність.

Тема 4. Епістемологічна проблематика: переінтерпретація засобами експериментальної філософії.

Тема 5. Інтуїтивізм в філософії.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: ВК 2.3, другий семестр другого року навчання.

Кількість кредитів: 4

Форма заключного контролю: іспит.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин, у тому числі 22 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Викладач: Лактіонова Анна Валеріївна, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету.

Інформація про викладача:

<https://docs.google.com/document/d/13ignyYxqAxjtnXWgS2KOdnw0sVWbBa9/edit>